

BEZWAARD MOEDERSCHAP.

In de Democratische Republiek Congo sterft quasi elke minuut een moeder aan de gevolgen van haar zwangerschap of bevalling. De niet-gouvernementele organisatie *Memisa* gaat er de strijd tegen moedersterfte aan. In het kader van de medische ontwikkelingssamenwerking wordt er gewerkt aan de heropbouw van de gezondheidszorg in 38 zones, voor zowat 4 miljoen mensen. De strijd tegen moedersterfte is één van de voornaamste prioriteiten van *Memisa*. De noden zijn enorm. Zij leveren aangepast en degelijk (medisch) materiaal voor de kraamafdelingen van hospitalen en gezondheidscentra. Daarnaast subsidiëren ze opleidingen en steunen 3 scholen voor verpleegkundigen en vroedvrouwen. Professionele zorgen bij de bevalling kunnen immers het verschil tussen leven en dood betekenen. Directe oorzaken zoals bloedingen, infecties, miskraam, slecht uitgevoerde abortus en hoge bloeddruk zijn verantwoordelijk voor 80 % van de moedersterfte. Indirecte oorzaken zoals malaria, HIV/aids en cardiovasculaire aandoeningen zijn verantwoordelijk voor de overige

Project soleil Congo

Zon doet leven

“Neza komt hoogzwanger het hospitaal binnen. Al enkele dagen voelt ze niets meer bewegen in haar buik en ze maakt zich zorgen. Een vroedvrouw luistert met een hoorn op Neza’s buik op zoek naar een hartslag die ze niet vinden. Een echografie zou uitsluitsel kunnen geven maar dat kan pas als de generator draait.” (uit het verslag van fotografe en journaliste **Lieve Blancquaert** voor het Canvasprogramma *Vranckx*)

20 %. In het Afrikaanse binnenland bevalt een vrouw meestal op een geïmproviseerde houten of verroeste verlostafel, in een bouwvallige hut of bij het schaarse licht van een versleten zaklamp. Instrumenten kunnen vaak niet of onvoldoende gesteriliseerd worden. Bloed voor een mama die een transfusie nodig heeft, kan niet bewaard worden.

Kraambled Congo

De gezondheidszone Kasongo Lunda, waarover Lieve Blancquaert een beklijvend portret maakte in de documentaire *Kraambled Congo* voor Vranckx, is één van de zones waar *Memisa* een verbeterde strijd voert. De reportage lokte tal van reacties van kijkers uit, de ene al verontwaardigder dan de andere. “Deze pakkende reportage is nog te mooi,” schrijft vroedvrouw Annemie in de commentaren op de webstek van Canvas. “De realiteit is nog schrijnender! Er ontbreken nog de zwoele warmte, het klamme zweet, de dierlijke geuren ... Zelf was ik als vroedvrouw ter plaatse om de samenwerking tussen ons ziekenhuis AZ St. Lucas Assebroek - Brugge en ons

zusterziekenhuis te Popokabaka te evalueren. (Popokabaka ligt ongeveer 120 km van Kasongo Lunda.) Het gemis aan basisbehoeften als water en elektriciteit in een ziekenhuis of centre de santé heeft een uiterst gebrekkige werking tot gevolg ... Daar kunnen wij iets aan doen! Daarom willen wij met vereende krachten een project rond zonnepanelen voor Popokabaka opstarten. Onze financiële en materiële hulp betekent heel veel voor de plaatselijke gezondheidswerkers en bevolking.”

De zonnetrein

In oktober 2009 priemt een zonnig bericht binnen bij *Memisa*. De provincie West-Vlaanderen en de firma *Ecostream* uit Maldegem willen een project met zonnepanelen in het Zuiden steunen. Zonder aarzeling springt *Memisa* op deze zonnetrein. *Memisa* ondersteunt een ziekenhuis in Popokabaka ge legen in een moeilijk bereikbaar ruraal gebied. Naast de nood aan basisgezondheidszorg en basismiddelen is er nog een grotere en fundamenteelere nood aan water en elektriciteit. Er is een generator aanwezig maar deze wordt

slechts tweemaal per week aangezet om de operatie-instrumenten te steriliseren. Er wordt erg zuinig omgesprongen met de dure carburant die hiervoor nodig is. In 2007 en 2009 wordt tijdens een missie ter plaatse de nood aan verlichting en elektriciteit vastgesteld. Moeders bevallen in het pikdonker met het schrale licht van een olielamp. Een keizersnede is moeilijk uitvoerbaar met zo weinig licht. Ook is er geen elektrische coagulatie, het dichtschroeien van bloedvaten bij bloedingen, mogelijk. Er is geen elektrische beademing mogelijk voor de baby's wanneer de longen nog gevuld zijn met slijmpjes en vocht. Er is geen ijskast waar bloedpreparaten kunnen bewaard worden voor een bloedtransfusie. Een op 25 moeders in Congo sterft aan de gevolgen van een zwangerschap of bevalling. In België is dat 1 op 7 800. Daarom is een project met zonnepanelen dat de kwaliteit van de zorg voor de moeders en hun pasgeborene verhoogt en bijgevolg de moedersterfte in Popokabaka kan terugdringen meer dan welkom. Het lot van weeshuizen en materniteiten is op een wrange manier met elkaar

HET ZONNE-ENERGIE-COMMANDO VAN SOLAR INGENIEUR JOHAN BERGHMAN. VAN LINKS NAAR RECHTS: FRANCIS GIELEN (TIMMERMAN), JOHAN BERGHMAN (SOLAR INGENIEUR RYTRON), ANNEMIE DE MULDER (VROEDVROUW), JORIS KNOCKAERT (BOUWCOÖRDINATOR) EN FRANCIS LYBAERT (ELEKTRICIEN).

verweven. De meeste kinderen krijgen er trouwens maar een naam als het er naar uit ziet dat ze het zullen halen.

In mei 2010 wordt, dankzij de hulp en steun van de *vzw Bayakavrienden*, een tweedehandscontainer aangekocht om de zonnepanelen, batterijen en andere werkmaterialen op te sturen. Via *Wereldmissiehulp* komt de container eerder aan dan verwacht. Op 6 augustus komt het goede nieuws dat de container veilig aangekomen is bij de Zusters van Maria in Binza. Daar blijft de container ongeopend tot oktober om vervolgens in kleinere terreinwagens het binnenland in te gaan op weg naar Popokabaka, zo'n 350 km onder Kinshasa. Tegen eind december is al het gerief ter plaatse. Net op tijd voor de missie van de *Bayakavrienden* die eind januari zonnepanelen op het weeshuis willen plaatsen. Ondertussen wordt in het ziekenhuis een multifunctionele equipe samengesteld om naast het project soleil ook andere werkopdrachten uit te voeren. Dit doen ze in samenspraak met de lokale bevolking en de Zustergemeenschap waar het team verbleef. Het zonneteam bestaat uit **Francis Gielen**

(Timmerman), **Johan Berghman** (Solar Ingenieur Rytron), **Annemie De Mulder** (Vroedvrouw), **Joris Knockaert** (Bouwcoördinator) en **Francis Lybaert** (Elektricien). Het project krijgt de warme steun van: *AZ St. Lucas Assebroek - Brugge*, *Ecostream/Eneco Solar Maldegem*, Provincie West-Vlaanderen, *Rytron opto-elektronics* Sleidinge en de firma *Vancanneyt*. Johan Berghman, zaakvoerder van de firma *Rytron*, gespecialiseerd in autonome zonne-energie, ontwerpt het systeem en engageert zich om mee te helpen bij de bouw en om de lokale bevolking in te leiden in de wereld van zonne-energie. Hij is tevens werknemer van *Ecostream*, de schenker van de zonnepanelen. De installatie wordt als volgt opgebouwd: 12 x 160 Wp PV-panelen (1,92 kWp), 6 laadregelaars STECA MPPT2010, 16 accu's van 12V/ 105Ah, type VMF27 (geschakeld als een 24V systeem met een capaciteit van 840 Ah) en ten slotte een sinusomvormer (24VDC / 230VAC) van 3 kW (*Victron Energy / Phoenix Invertor 24/3 000 W*). Bij het ontwerp is rekening gehouden met een dagelijks verbruik van 5 kWh en met de levensduur van de batterijen. Als de batterijen 'vol' zijn

schakelen de laadregelaars de zonnepanelen uit. Daardoor blijft jaarlijks ongeveer 2 800 kWh onbenut. Hier bestaan technische oplossingen voor maar die vielen buiten het budget.

Helletje

Johan Berghman citeert uit zijn dagboek: *"Dinsdag 2 mei 2011, 6 uur. Geklop van Joris op m'n kamerdeur. Opstaan geblazen. Een vleermuis probeert zich nog snel uit de voeten te maken. Vandaag starten we met het plaatsen van de eerste zonnepanelen. We hebben haast want de tijd speelt in ons nadeel. Om 7 uur is het al 28°C, om 9 uur 30 graden, om 10 uur 35 graden en om 11 uur stijgt het kwik tot 40°C. Op het dak zelf is het tegen de middag een helletje (51°C). We zijn hier ook in het tussenregenseizoen (het einde van het groot regenseizoen). Dit betekent elke dag dampen met een gratis plensbui erbovenop. Hoe dan ook, elke verkoelende regenbui maakt de panelen weer schoon, en doet ze beter werken door de afkoeling. PV-panelen (om elektriciteit te maken) werken op licht. Hoe koeler, hoe beter. En ook: hoe meer licht, des te beter. We stoppen, afgemat en uitgedroogd om 11.30 uur. Binnen is de rest bezig met de elektrische installatie.*

In de namiddag een verplicht bezoek aan de DGM (pseudoburgemeester) die ons ook enkele dollars afsnoept. Snel nog enkele zonnepanelen geplaatst, eten, pintjes van Skol en proberen te slapen.” Vanaf vrijdag 6 mei is er elektriciteit in de materniteit. Voor Solar Ingenieur Johan en zijn zonne-energie-commando zit de zonnemissie erop.

Babyborrels

Voortaan hebben babyborrels met champagne en hapjes een wat bittere nasmaak. Een getuigenis op de webstek van Memisa: “We hebben voor de geboorte van ons dochtertje geen traditionele geboortelijst in een winkel gelegd. In plaats daarvan hebben we onze vrienden gevraagd om een bijdrage te storten voor een Memisa microproject. Het ingezamelde bedrag werd door het gezondheidscentrum in Bembèrèkè, in het noorden van Benin, aangewend voor de aankoop van 100 muggennetten, 15 matrassen en 15 bedden. Vrouwen en pasgeboren baby’s kunnen er nu in een bed, onder een behandeld muggennet, slapen. Memisa hield ons regelmatig op de hoogte van de evolutie van het project. We hebben het gevoel dat we, samen met onze vrienden, een directe en concrete bijdrage hebben geleverd aan de verbetering van de situatie in het gezondheidscentrum.” Om dit soort hulp te kunnen realiseren, dag na dag, is uiteraard de steun van velen nodig. Steunen kan door te storten op rek. nr. 310-0900000-23. Giften vanaf 40 euro op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Meer informatie: www.memisa.be.

Bedenking

Bij dergelijke verhalen maak ik de spontane bedenking: “Zouden wij in het Westen de zogenaamde (technologische) vooruitgang niet beter op een laag pitje plaatsen en even freewheelen tot de rest van het wereldpeloton

toegang krijgt tot het allernoodzakelijkste basiscomfort.” Een antwoord geef ik niet maar het slotwoord is voor de Indiase auteur en activiste

jezelf, ga je obsessief toezien op je eigen gedrag. Duurzame ontwikkeling is nooit een kwestie van persoonlijke deugzaamheid. Het eerste wat we moeten

HET MATERIAAL VOOR HET ZONNEPROJECT WORDT PER CONTAINER OVERGEBRACHT EN DAN MET KLEINERE TERREINWAGENS HET BINNENLAND INGEVOERD NAAR POPOKABAKA, ZO'N 350 KM ONDER KINSHASA. NA MEER DAN TWEE MAANDEN IS AL HET GERIEF TER PLAATSE.

Arundhati Roy (in een interview met Mo*, mei 2011): “Ik wil juist de consumerende klasse duidelijk maken dat ze het over een andere boeg moeten gooien. Ik wil de leugens van de middenklasse ontmaskeren. Telkens als er een rivier afgedamd, een woud gekapt of een dorp onteigend wordt, komt men af met het argument dat dat nodig is om het land te ontwikkelen en armoede te bestrijden. In werkelijkheid is die destructieve ontwikkeling alleen in het kortetermijnbelang van diegenen die steeds meer elektriciteit of spullen verbruiken. Wie echt iets wil doen aan het lot van de minst bedeelden, moet niet méér verbruiken maar de verspilling stoppen. Dat zou ruimte creëren voor een echte duurzame ontwikkeling. Zo’n radicale ommezwaai ontstaat niet door als individu biologisch te eten, te wonen en te leven. Die obsessie met persoonlijke correctheid is een vorm van maatschappelijke anorexie: omdat je geen controle krijgt op het systeem buiten

doen, is die consumptiedroom stukslaan, want dit zorgt voor een ondraaglijk snelle verwoesting van de aarde en haar natuurlijke rijkdommen. De Westerse landen hanteren mooie begrippen zoals beschaving, geluk en vooruitgang, terwijl het in realiteit een manier is om greep te krijgen op de natuurlijke rijkdommen van andere volkeren.”

Willy Lievens

AFRIKAANSE WATERNIMFEN IN HET ELFENJAAR 2011.